



29 Μαρτίου

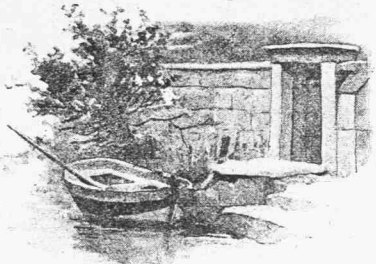
Ο βορρᾶς πνέει μανιώδης. Ὅγκωδη με-  
λανὰ νέφη, ἀργυροπάρουφα, κύλιονται  
βραδέως ἀνά τὸ στερέωμα· καὶ ἡ σελίην  
ὠχρὰ καὶ περιαλγῆς προβάλλουσα ἀπὸ  
καιροῦ εἰς καιρόν, προσβλέπει τὴν γῆν,  
ἐφ' ἧς ἐπέπεσε πάλιν βαρὺς ὁ χειμὼν.

Τοιαύτας ἐκπλήξεις μᾶς ἐπεφύλασσαν  
αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τοῦ Μαρτίου, οἱ μέ-  
ρες τῆς γρηᾶς, κατὰ τὸν παρατηρη-  
τικώτατον λαόν. Καὶ νὰ εἶνε Μεγάλῃ Ἑβδο-  
μᾶς καὶ νὰ ἔχωμεν τόσων ἀνάγκην τοῦ  
ἐκτάκτως ὠραίου καιροῦ τῶν τελευταίων  
ἑβδομαδῶν! Τί ἀτυχία καὶ διὰ τοὺς ἱερεῖς,  
καὶ διὰ τοὺς χριστιανούς, καὶ διὰ τοὺς  
ἔρωτευμένους, καὶ διὰ τοὺς παντοπώ-  
λας, καὶ διὰ τοὺς οἰκογενειάρχας καὶ διὰ  
τοὺς... χρονογράφους. Ἐὰν ἡ κακοκαιρία  
ἐξακολουθῆσῃ, τί θὰ γίνοντο οἱ ἐπιτά-  
φιοι μεθαύριον καὶ πῶς θὰ περιγράψωμεν  
ἀκόμη μίαν φορὰν τὴν ἐσχότως ἀθηναϊκὴν  
ἐσπέραν, τὴν πλήρη αἰγῆς καὶ μεγαλο-  
προπειθας — ὅταν ὁ ἀῆρ δὲν σδύνη τὰ  
κρητὰ τῶν λιτανευόντων καὶ αἱ ὁδοὶ δὲν  
εἶνε βορβορώδεις καὶ ὁ οὐρανός, πρὸς τὸν  
ὁποῖον ἀπέρχονταν τόσαι εὐχὰι καὶ τόσα  
θυμιάματα, δὲν εἶνε σκεπασμένους ἀπὸ  
νέφη ἀπειλητικά. Ἐὰν ἡ κακοκαιρία ἐξα-  
κολουθῆσῃ, τί θὰ γίνῃ ἡ πασχαλιὰτικὴ  
κίνησις καὶ πῶς θὰ ψηθῆ ὁ ἀμνός καὶ τί  
θὰ γίνοντο αἱ ὑπαίθριοι ἑορταί, αἱ ὁποῖαι  
προεμνύοντο φέτος τόσον ζωηραί, μετὸν  
ἀκμαῖον ἐκλογικὸν ὄργασμὸν, τὸν μὴ κο-  
πάζοντα οὔτε τὸ Πάσχα!

Ἄλλ' ἀρκεῖ... Πρέπει νὰ ὁμολογήσετε  
ὅτι τὸ ἔργον μου εἶνε πολὺ ἄχαρι σήμε-  
ρον. Γράφω πρὸ τοῦ Πάσχα, καὶ θὰ μὲ  
ἀναγινώσκετε μετὰ τὸ Πάσχα. Οἱ φόβοι,  
τοὺς ὁποίους μοῦ ἐμπνέει ὁ συριγμὸς τοῦ  
ἀνέμου, θὰ γνωρίζετε σεῖς πλέον ἢ ἐπι-  
λήθεισαν ἢ ἔαν ἐφάνησαν μάταιοι. Ἄλλα  
ἔπρεπε νὰ σας εἶπω, βλέπετε, ἄλλα ἔπρεπε  
νὰ σας περιγράψω... Ἄλλὰ ποῦ καιρός!  
Οἱ στοιχειοθεταὶ φυσικὰ δὲν θὰ ἐργασθοῦν  
αὐτὰς τὰς ἡμέρας καὶ μοῦ ζητοῦν τὸ ἄρ-  
θρον μου ἀπὸ σήμερον. Καὶ ἀφ' οὗ ἡ χρο-  
νογραφία εἶνε κάτι τι ἐκ τῶν ὑστέρων,  
ἀναγκάζομαι νὰ μὴ γράψω σήμερον Ὁκτα-  
ήμερον.

Ἄδικον λοιπὸν εἶχεν ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος  
εἶπεν ὅτι ὁ χριστιανισμὸς εἶνε μία με-  
γάλη... ἀργία;

Γρ. Ξ.



## Ἡ ΠΑΡΗΓΟΡΙΤΣΑ

(Ταξειδιώτικη δημοϊοδία).

Γευματίσαμε στὴ Σπολαίτα, ἀπὸ κάτω  
ἀπὸ τὸ θαυμαστὸ γεφύρι τοῦ Ἄσπρου, τὸ  
ὄλοσιδέρο. Τί δυνατὸ καὶ τί ὄμορφο γε-  
φύρι ἀλήθεια! γεφύρι ποῦ ἂν ἐχτίζονταν  
σὲ μίαν ἄλλῃ ἐποχῇ θὰ τῶλεγαν στοιχειω-  
μένο καὶ θὰ τοῦθγαναν τόσα λυπητερά τρα-  
γούδια. Ζυγὸς ἀληθινὸς τοῦ Ἄσπρου τοῦ  
περήφανου, ποῦ ἔκαμε ἓνα χωριάτη νὰ  
πῆ σὺν τὸ εἶδε:

— Ἄιντε, καίμυμένε Ἄσπρε, καὶ σένα  
σὲ σαμάρωσαν.

Καθίσσαμε κάτω ἀπὸ τὴν ἀκρινὴ κα-  
μάρα του σιμὰ σ' ἓνα φουντωμένο πλα-  
τανάκι, ποῦ ὄροσάτο ἀγεράκι ἔκανε τὰ  
φύλλα του νὰ σειοῦνται καὶ νὰ μᾶς μι-  
λοῦνε τὴν ὑψηλὴ γλῶσσα τῆς φύσεως·  
στὰ πόδια μας ἔτρεχεν ἤσυχα ἤσυχα τὸ  
γαργαρό νερὸ τοῦ Ἄσπρου γιὰ νὰ μᾶς να-  
νουρίζῃ καὶ νὰ ὀροσιζῇ μὲς τὸ καταμεσήμερο  
τὸν τρυγῶν μας ἀέρα.

Δὲν ἦταν τώρα ὁ Ἄσπρος ὁ φοβερός  
ποῦ κάνει τὶς τρομερὲς καταβλασιὰς καὶ  
πνίγει περαταριὰς ὀλόκληρες, ὁ Ἄσπρος  
τὸ θηρίο ποῦ ξεριζώνει τὰ δέντρα τὰ ρι-  
ζιμιά λιθάρια, ποῦ καταποντίζει τὰ χω-  
ράκια καὶ τὰ χαρωπά των στάγια, ποῦ  
πέρνει τὰ χωριά καὶ τὰ κοτόνια καὶ γί-  
νεται ὁ ἴδιος ἡ καλὴ καὶ ἡ κακὴ μοῖρα  
τοῦ χωριάτη· τοῦ κοπρίζει ἀνέξοδα τὰ χω-  
ράκια του, τοῦ φέρνει τὰ ξύλα μὲς' στὸ  
σπίτι του, καὶ ὕστερα χαντακῶνει καὶ  
τοὺς κόπους καὶ τὰ βόδια του καὶ τὰ παι-  
διά του. Ὅχι· ἦτανε ἡμερὸς σὺν μικρὸ  
βρεμματάκι, σὺν παιδάκι παγανό, σὺν  
λειοντάρι χορτασμένο· καὶ τόσο ἦταν τα-  
πεινὸς ποῦ πέντε ἐξῆ καρχαγκούνισσες τὸν  
περιφρόνησαν καὶ δὲν καταδέχτηκαν μῆτε  
στὸ γεφύρι νὰναῖθουν γιὰ νὰ περάσουν, μὰ  
σῆκωσαν ἀπάνω ἀπ' τὴ μέση τὰ σιγκού-  
νια τους καὶ περπατώντας καὶ κουβεντιά-  
ζοντας ἐπέρασαν ἀπὸ τὸ Βάλτο στὴν Τρι-  
χωνιά. Ἐκεῖ λοιπὸν ἐστρώσαμε τὴν πε-  
τσέτα μας, ἀνοίξαμε τοὺς κροφτεδες μας,  
ἐκόψαμε τὸ τυρί μας, καὶ τὴ γεμίσαμε  
καλὰ· ἔπειτα ἀδειάσαμε τὴ μποτίλια μας,  
ἐμάσαμε τὰ ἀπομεινάρια καὶ τὰ βάλουμε  
στὴν ἀμαξά καὶ πήγαμε παρακάτω στὸ  
βέμμα νὰ πιοῦμε νερὸ μὲ τὰ χέρια μας,  
ὅπως ὁ ἀρχαῖος ἐκεῖνος φιλόσοφος ποῦ δὲν  
ἤθελε ν᾿ἄχῃ ἀνάγκη ἀπὸ τίποτε γιὰ ν᾿ἄνε  
ἔτσι σιμώτερα στὸ Θεό. Γλυστρούσαμε  
ἀπάνω στὰ γυαλιστερά σὺν μάρμαρα χα-  
λίκια του, ἐπιανόμαστε ἀπὸ τὶς χαμηλὲς  
δαφνοῦλες καὶ τὰ παραρρίζια τῶν πλατα-  
νῶν, ἐβρεχόμαστε μὲ τὰ χέρια, πετρεβο-  
λιούμαστε, ἐπαίζαμε καὶ γελοῦσαμε ἀλη-  
σμόνητα. Τὰ κορίτσια ἐμάζωξαν κᾶμποσα  
λιθάρια στρογγυλά γιὰ πεντάβολα καὶ  
μοῦ τὰ φόρτωσαν στὴ βαλίτζα μου, ἐκο-  
ψαν λουλοῦδια ἄσπρα καὶ κόκκινα ἀπὸ τὶς  
δάφνες καὶ μοῦ τὰ πάτησαν στὰ φύλλα

ἀπὸ τὸ πορτοφόλι μου. Τᾶχω ἀκόμα μα-  
ραμμένα, καὶ τώρα ποῦ γράφω ἀνοιξα νὰ  
τὰ ἰδῶ γιὰ νὰ θυμηθῶ καλλίτερα τὸ καλό-  
τυχον ἐκεῖνον μεσημέρι ποῦ λίγα ὅμοια μὲ αὐτὸ  
εὗρισκω στὴ ζωῆ μου. Ὡς τόσο, ὁ ἀσπλαχνος  
ὁ Παναγιῆς ὁ ἀμαξᾶς μας ἐφώναζε πῶς θὰ  
νυχτώσωμε στὸ Βάλτο καὶ ἔκαμε τὰ κορί-  
τσια νὰ φοβηθοῦν. Ἀφήσαμε μὲ πολλὴ  
λύπη μας τὴν ὄμορφη ἐκεῖνη ἀκροποταμιὰ  
ποῦ δὲν ἔχει τὴν ὅμοια τῆς καὶ καθέννας μας  
εἶπε ὅσα ἤξερε ἀπόξω μικρὰ ἢ μεγάλα,  
ὀλόκληρα ἢ μισὰ ἑλληνικὰ ἢ γαλλικὰ ποιή-  
ματα ποῦ εἶχαν κάποια σχέση μικρὴ ἢ με-  
γάλη μὲ τὸ χαριτωμένο ἐκεῖνον γεῦμα μας.  
Τυχηρὸ καὶ δὲν παραξέραμε πολλὰ καὶ  
σὲ λίγο σωπάσαμε· καθέννας ἔκανε τὶς  
σκέψεις του, καθέννας ἐπλαττε τὰ ὄνειρά  
του· ποῖος ξέρει τί ν᾿ἀπλατταν αὐτές!  
Ἐγώ... μὰ τί τὰ θέλετε, αὐτά; δὲν  
ἔχουν καμιὰ σχέσι μὲ τὴν Παρηγοριτσα.  
Ἐκόψαμε ὄρομο· στὴν ἀρχὴ ὁ ἥλιος μᾶς  
ἐξάλισε καὶ, ὅπως ἡμαστέ φαγωμένοι,  
ιδρώσαμε καὶ ἀγκομαχούσαμε καὶ ἡμαστέ  
σιχαμάρα. Ἐδῶ κέκει τὸ ἀμάξι· ἐστέκον-  
ταν σὲ κάτι βρωμοσχάνια ποῦ εἶχαν τρι-  
γύρω φυτεμένον καπνόν, μιά βρουσούλα,  
δυσὸ σανίδες καρφωμένες σὲ παλούκια, κάτι  
κουτσολουκούμια καὶ ἓνα πράσινο βράκι.  
Αὐτὰ ἦταν τὰ κοινὰ γνωρίσματα αὐτῶν  
τῶν χανιῶν· μέσα ἐκάθονταν ἡ γυναῖκα  
καὶ τὰ βρωμόπαιδα τοῦ χαντζῆ καὶ ἐβρα-  
ζαν σὲ μιά μαυρισμένη ἀπὸ λάσπη φουφῶ  
τὸ δεῖπνο τους· ὄξω ἐκάθονταν παντοῦ καμ-  
πόσοι Βαλτινοὶ μονόμματοι, ὅπως τοὺς  
λένε, παλληκαράδες ὡς ἐκεῖ πάνω μὲ  
βρωμερὲς κουρελιασμένες φουστανέλλες, μὲ  
παληὰ σελλάγια καὶ καινούρια μαχαίρια  
καὶ χαρμπιά, καὶ παίζανε μὲ μιά βρωμο-  
τράπουλα καὶ χτυποῦσαν τὰ χέρια στὸ  
τραπέζι καὶ βλαστήμαγαν, καὶ ἀγρίευσαν  
τὰ μάτια καὶ κύτταζαν πῶς νὰ γελάσουν  
ἓνας τὸν ἄλλον καὶ νὰ τοῦ πάρῃ τοὺς  
πέντε παράδες του, τὸ ψωμί τῶν παιδιῶν  
του· καὶ παρέκει κἀνένας χαμένος καὶ ξε-  
τιναγμένος καθόνταν ξαπλωμένος στὸ χῶμα  
καὶ πελέκαγε μὲ τὸ μαχαίρι του κἀνένα  
ξύλο, χωρὶς κᾶν νὰ φιασῇ ἀπ' αὐτὸ ἓνα  
ξύλινο χουλιάρι· καὶ τρυγῶν τόσα χωρά-  
φια παχειὰ καὶ πλούσια μόνον χέρια καρ-  
τεροῦσαν γιὰ νὰ βγάλουν τὰ πλούτη τους  
καὶ νὰ κάμουν εὐτυχία τὴν ἀθλιότητα καὶ  
τὴν Ἑλλάδα Ἑλβετία. Ἄχ! ἀναθεμα-  
τισμένη τεμπελιά, ὅταν μᾶς πιάνῃς ἐμᾶς  
τοὺς Ρωμηοὺς! πῶς σὲ κληρονομήσαμε ἀπὸ  
τοὺς παληοὺς μας προγόνους ποῦ προτι-  
μοῦσαν νὰ πεθάνουν τῆς πείνας παρά νὰ  
πιᾶσουν δουλειὰ μὲ τὸ χεράκι τους. Τὸ  
μόνο χαρμύσουνο, τὸ μόνο ποῦ σοῦ ἔδειχνε  
πῶς ὑπάρχει καὶ ζωὴ καὶ ἐργασία σὲ κείνα  
τὰ ὄμορφα μέρη, ἦτανε τὰ βελιάσματα  
καὶ τὰ κουδούνισματα τῶν προβάτων ποῦ  
ἤρχοντο ἀπὸ μακροῦ νὰ χαϊδέψουν τὰ βα-  
ρημένα αὐτιά μας, μάλιστα κατὰ τὸ βα-  
σίλειμμα ποῦ γίνεται τὸ τελευταῖο σαρι-  
σμα. Αὐτὰ ὅμως τὰ πρόβατα καὶ τὰ  
κουδούνια δὲν ἦσαν Ρωμέικα, ἦσαν Κα-